

KALATUOTTEIDEN JÄLJITETTÄVYYS- VAATIMUKSET

- Kalan jäljitettävyys käytännössä

Kalafoorumi
20.3.2015

Jussi Peusa, Evira / tuoteturvallisuusyksikkö

Tiedoksi

- Komission koordinoimat valvontaprojektit
  - Vuosittain, yksi tai useampia
  - Jäsenmaat esittävät, komissio (DG-SANCO) päättää, mitkä raaka-aine- tai tuoteryhmät
    - Näytteitä ↔ Väärennös? Merkinnät vs tuotesisältö?
    - Asiakirjat ja toimitusketju ↔ Alkuperä? Jäljitettävyys?
- Jäljitettävyuden valvontaprojekti v. 2015 (kansallinen)
  - Jäljitettävyuden toimivuus / jäljitettävyuden valvonta käytännössä
  - Dokumentit
  - Järkevät käytännöt
  - Mahdollinen neuvonta (havaittuihin puutteisiin liittyen)

Säädöspohjaa / kunnallinen valvonta

- Kalastuspolitiikka-asetuksissa ei selkeästi ole mitään elintarviketurvallisuuteen tai kuluttajansuojaan viittaavaa päätarkoitusta.
  - Kalastus ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyys on Oiva-valvontaohjeena 16.3 valvonnan toteuttamisen ja toteutumisen vuoksi = sisältyy suunnitelman mukaiseen elintarvikevalvontaan ja tulokset siirtyvät KUTI-järjestelmään.
  - Kuluttajille näkyvässä Oiva-raportissa ei julkaista kalastuspolitiikan edellyttämän jäljitettävyuden tarkastuksen tulosta ”toistaiseksi”.
    - ”OIVA-pykälä” perustuu valvonta-asetuksen (882/2004) 7 artiklaan, jonka scopeen eivät kuulu kalastuspolitiikka tai maatalouspolitiikka.

Säädöspohjaa / valvonta

1188/2014 Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta

2 luku

Yhteisen kalastuspolitiikan noudattamista valvovat viranomaiset ja niiden tehtävät

7 luku

Rikkomukset ja vakavat rikkomukset

49 § Rikkomukset

Maaseutuvirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

22) laiminlyö noudattaa ... kalatuotteiden jäljitettävyyttä, kuluttajille annettavia tietoja tai pakkausmerkintöjä koskevia velvollisuuksia;

50 § Rikkomusmaksun suuruus

VALVONTA

Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009

60 artikla Kalastustuotteiden punnitseminen

2. Punnitus on suoritettava purkamisen yhteydessä ennen kalastustuotteiden varastossa säilyttämistä, kuljettamista tai myyntiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta erityissäännösten soveltamista.

Elintarvikelaki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset valvovat 17 §:n 2 momentissa säädettyjen velvoitteiden (= kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyys) noudattamista kalastusalusten saaliiden purkamisen yhteydessä.

-> ELYillä satamavalvonta (purkaminen, punnitus ja ensiosto).

Erä

Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009

4 artikla Määritelmät

20) 'erällä' tarkoitetaan tietyyn lajiin kuuluvien kalastus- ja vesiviljelytuotteiden määrää, jolla on samanlainen tarjontamuoto ja joka on peräisin samalta asianomaiselta maantieteelliseltä alueelta ja samalta kalastusalukselta tai kalastusalusten ryhmästä tai samasta vesiviljelyn tuotantoyksiköstä;

Dokumenttien säilytysaika 3 vuotta

- 33 artikla ja 56 artikla
  - säilytettävä alkuperäiset tiedot / on pidettävä ainakin kolmen vuoden ajan kirjaa

Erän vähimmäistiedot

58 artikla

5. Kaikkia kalastus- ja vesiviljelytuotteiden eriä koskevia vähimmäismerkintöjä ja -tietoja koskevat vaatimukset sisältävät seuraavat:

- a) kunkin erän tunnistenumero;
- b) kalastusaluksen ulkoinen tunnistenumero ja nimi tai vesiviljelytuotantoyksikön nimi;
- c) kunkin lajin kolmikirjaiminen FAO:n koodi;
- d) saaliiden pyyntipäivät tai tuotantopäivä;
- e) kunkin lajin määrät nettopainona ilmaistuina kilogrammoina tai tapauksen mukaan kappalemäärä;
- f) toimittajan nimi ja osoite;

Eriä koskevat tiedot on esitettävä

erän pakkausmerkinnöissä, pakkauksessa tai erän mukana seuraavassa kaupallisessa asiakirjassa. Jos tiedot ovat ainoastaan kaupallisessa asiakirjassa, erään on kiinnitettävä vähintään erän tunnistenumero (58 artikla Jäljitettävyys 5 momentti a)-kohta.). Kaupallinen asiakirja voi olla paperi tai sähköisessä muodossa.

Tietojen ”kiinnittäminen” erään

- 1.1. 2015 lähtien tiedot tulee kiinnittää **eriin** koodin, viivakoodin tai elektronisen sirun kaltaisen tunnistamisvälineen avulla taikka käyttäen merkintäjärjestelmää.
- Tulkinta:
  - Toimija voi itse valita käyttämänsä menetelmän ja merkintäjärjestelmän, kunhan säädöksen vaatimukset täyttyvät.
  - Toimija voi siis toteuttaa ja todentaa **erän** jäljitettävyyksivaatimuksen liittämällä yksilöivän tunnuksen **erään** ja toteuttamalla järjestelmällisellä tavalla tapaa säilyttää ja siirtää **erän** tiedot.

Merkintäjärjestelmä

Merkintäjärjestelmän erätietojen säilyttämis- ja siirtämisväline voi olla esim. lähete, lähetyslista tms., johon **erän** tiedot on merkitty.

Jos muut edellytetyt **erän** tiedot ovat erikseen merkintäjärjestelmässä, **erään** kiinnitetty tunnistenumero tai muu yksilöivä tunnus ja muut **erän** tiedot on oltava saumattomasti yhdistettävissä merkintäjärjestelmään perustuen.

Toimija voi siis toteuttaa ja todentaa **erän** tietojen siirtämisen ja siirtymisen sekä jäljitettävyyksivaatimuksen liittämällä yksilöivän tunnuksen **erään** ja toteuttamalla **järjestelmällisellä tavalla** tapaa säilyttää ja siirtää **erän** tiedot.

Eräkohtainen jäljitettävyysvaatimus koskee:

Eräkohtainen jäljitettävyysvaatimus koskee ainoastaan ihmisravinnoksi tarkoitettuja kalastus- ja vesiviljelytuotteita.

Eräkohtainen jäljitettävyysvaatimus koskee:

- eläviä kaloja, tuoreita kaloja, jäähdytettyä kalaa, jäädytettyä kalaa
- jäähdytettyjä tai jäädytettyjä kalafileitä tai muuta kalanlihaa
- jäähdytettyä tai jäädytettyä mursketta tai jauhetta
- kuivattuja, suolattuja, savustettuja ja hiillostettuja kaloja
- mätiä
- pellettejä

Eräkohtainen jäljitettävyyssvaatimus EI koske:

Eräkohtainen jäljitettävyyssvaatimus EI koske:

- Eläviä, tuoreita, jäähdytettyjä tai jäädytettyjä nilviäisiä
- Eläviä, tuoreita, jäähdytettyjä tai jäädytettyjä äyriäisiä
- Kalavalmisteet ja –säilykkeet
- Kaviaari ja kaviaarinkorvikkeet
- Euroopan unioniin kolmansista maista tuotuja kalastus- ja vesiviljelytuotteita
- Makeasta vedestä pyydettyjä tai makeassa vedessä viljeltyjä kalastus- ja vesiviljelytuotteita

Kolme eri jäljitettävyyttä milloin tahansa:

Toimijoiden jäljitettävyys

Erän tiedot

Sisäinen jäljitettävyys

Toimijoiden jäljitettävyys

- Kunkin toimijan on voitava yksilöidä kunkin kalaerän tai sen osan välitön toimittaja ja ostaja (mikäli tämä ei ole loppukuluttaja). Tässä ketjussa on siis voitava jäljittää toimija yksi askel eteenpäin ja yksi askel taaksepäin.
- Nämä tiedot on saatettava pyynnöstä toimivaltaisten viranomaisten saataville.

Käytännössä:

- *toimittajan ja tuotteen välille luodaan yhteys (mikä toimittaja on toimittanut mitkäkin tuotteet)*
- *asiakkaan ja tuotteen välille luodaan yhteys (mitkä tuotteet on toimitettu millekin asiakkaalle)*

Erän tietojen saatavuus

- Erän tietojen on oltava saatavilla kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa alkaen pyynti- tai keruuvaiheesta ja päättyen vähittäismyyntiin siten, että toimivaltainen viranomainen voi niihin tutustua milloin tahansa.
- Termi milloin tahansa tulkitaan niin, että tiedot tulee olla esitettävissä esim. valvontakäynnin aikana.
- Tiedot tulee myös säilyttää järjestelmällisellä tavalla.

Sisäinen jäljitettävyys

....toimijoiden on ajantasaistettava tiedot, jotka perustuvat....**erien** yhdistämiseen tai jakamiseen ensimyyntin jälkeen, heti kun nämä tiedot ovat saatavilla.

- **erien** yhdistely
- **erän** jakamin osiin

Ketjun toimijakohtaisia yhdistämis- tai jakamisvaiheita ja niiden tietoja **ei edellytetä mukana kuljetettavaksi tiedoksi.**

Yhdistely ja jakaminen

- Mikäli **eriä** yhdistellään, tulee **erien** tietojen edelleen seurata uutta muodostettua erää.
- Mikäli **erä** jaetaan osiin, tulee **erän** tietojen edelleen seurata uusia muodostettuja eriä.

Jos **erät** yhdistetään tai jaetaan ensimyyntin jälkeen ja usealta kalastusalueelta saatujen tai useasta vesiviljelytuotantoyksiköstä peräisin olevat kalastus- ja vesiviljelytuotteet sekoittuvat, toimijoiden on pystyttävä yksilöimään kukin **alkuperäinen erä** vähintään valvonta-asetuksen 58 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tunnistenumeraalla ja jäljittämään alkuperäiset erät takaisin pyynti- tai keruuvaiheeseen valvonta-asetuksen 58 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

- Yhdistely- ja jakamistiedot jäävät sitävastoin toimijakohtaiseksi ”sisäisen jäljitettävyyden” tiedoksi.

Ketjun (viimeisen) toimijan velvollisuudet?

Erän tietojen tulee seurata jokaista erää

- koko toimijaketjun ajan
- **ketjun loppuun saakka.**

Jos edellytetyjä **erätietoja** ei ole saatu etukäteen (sähköisesti) tai ne eivät ole ”kiinnitettynä erään”

- toimituserää ei tule ottaa vastaan

Tai

- toimituserä eristykseen, kunnes tiedot on saatu. Yhteys puhelimitse toimittajaan tarvittavien tietojen toimittamiseksi välittömästi.

->

Kirjallinen reklamointi toimittajalle.

Jos erän mukana ei toimiteta edellytetyjä tietoja, vastaanottajan oman edun mukaista on antaa toimittajalle palaute myös kirjallisena niin, että palautteen antajalle jää asiasta kirjallinen dokumentti (esim. sähköpostiviesti).

67 artikla Eriä koskevat tiedot

Erää koskevien tietojen on oltava saatavilla kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa siten, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tutustua niihin milloin tahansa.

Muuta huomioitavaa

(esim. valvontakäynti)

Jos tarvitaan sähköistä tms. lukuvälinettä koodin tms. lukemiseen, toimija vastaa siitä, että toimipaikassa on toimiva lukuväline sekä, että tiedot ovat luettavissa ja yhdistettävissä.

Kiitos

ja

mukavaa kevättä!